

ULUSLAR ARASI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

Toplantı Konusu: “ECA Flight Data Working Group” olağan toplantısı

Rapor Tarihi: 28/02/2021

Toplantı Yer ve Tarihi : 15/10/2020 Çevrimiçi Uzaktan Bağlantılı

Katılım Listesi: Ahmet Burak Bali

Hazırlayan: Ahmet Burak Bali

ÖZET

Ekim 2020 toplantısı, Covid-19 nedeniyle yine uzaktan bağlantı ile çevrimiçi toplantı yapılmıştır. Bu raporda kendi gözlemlerim yer almaktadır.

Bu toplantıda toplantı konuları daha çok üç konu başlığı altında toplandı. Bunlar:

- 1) EU Occurrence Reporting Regulation 376/2014 gözden geçirme ve “Just Culture” konuları
  - 2) Data4Safety Programı konseptindeki ilerlemelerin sunulması
  - 3) CVR/AIR ana başlığı altında EUROCAE WG-118 çalışma grubundaki son gelişmelerin değerlendirilmesi
- 1) EU Occurrence Reporting Regulation 376/2014 gözden geçirme ve “Just Culture” başlığında katılımcılar kendi bölgelerindeki “Just Culture” gelişmelerinden bahsetti. Bu bağlamda Belçika, Almanya, Rusya gibi bölgelerdeki örnekler tartışıldı. Kazalardan ve sonuçta gelişen soruşturma ve yargılamalardan bahsedildi.
  - 2) Herkes kendi ülkesinde meydana gelen soruşturmalardan bahsettikten sonra D4S sunumuna devam edildi. D4S bir “bigdata (büyük veri)” programıdır (*Big data; verinin analiz edilip sınıflandırılmış, anlamlı ve işlenebilir hale dönüştürülmüş halidir. Ek bilgi için: <https://medium.com/dusunenbeyinler/big-data-b%C3%BCy%C3%BCK-veri-analizi-d53d8f8ab52b>*). D4S’nin mühendislik yüklenici firması Palantir firmasıdır. Palantir firması ile ilgili daha önceden de dile getirilmiş olan endişeler tekrar edildi. Palantir “big data” alanında –başta Amerika olmak üzere- istihbarat servislerine de hizmet veren bir firma (Buna ilaveten son zamanlarda dünyaca ünlü spekülâtorler de Amerikan Borsası’nda bu şirkete yatırımlar yapmaya başladı. Ekonomi kulislerinde de zaman zaman bu şirketin bağlantılarının derinliği konuşulmakta). Şirketin bu bağlantılarının, veri güvenliğii tehdit ettiği tekrar belirtildi. Geçen seneki toplantıda da bu konuda uzun tartışma yaşanmış idi. Bununla birlikte; diğer katılımcılardan da artık bunun için çok geç olduğu yönünde açıklamalar geldi. Grup başkanı kaptan Bert Bonke, geçen seneki toplantıda da bu kaygılara katılmadığını belirtmişti ve hala aynı fikri devam ettirdi. Kaptan Bonke ve ona katılan üyeler tarafından, sosyopolitikaleleştiri ile Palantir şirketinin bu işi yapabilirliği hususlarının birbirinden ayrılması gerektiği görüşü ortaya kondu. Palantir şirketinin bu projeyi gerçekleştirebilecek bir şirket olduğu ve veri gizliliğinin resmi anlaşmalar ile korunduğu belirtildi. Sunumda Palantir firmasının hazırladığı arayüz üzerinde denemeler yapıldı. Kullanılan rakamlar tamamen temsili ve sahte olduğu ve de ticari/entellektüel hakları da olan bu çalışmanın gizliliğinden dolayı, izlerken ekran alıntısı yapılmaması özellikle belirtildi. Bu sebepten ötürü, ilgili bölüm ile ilgili herhangi bir görseli bu rapora koyamadım.
  - 3) Bu bölümde daha çok EUROCAE WG-118 çalışmaları üzerinde konuşuldu. (WG-118 görev tanımı: The Working Group shall maintain and enhance the “Minimum Operational Performance

ULUSLAR ARASI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

Specification-MOPS” for airborne flight recorders mandated by operational regulations and ICAO Annex 6 requirements aiming to provide the necessary data for accident investigation and prevention).

EUROCAE'nin hazırlamış olduğu ED-112A Minimum Operational Performance Specification (MOPS) for Crash Protected Airborne Recorder Systems, dökümanı 2022'de ED-112B olarak güncellenecektir. Bu bağlamda çalışmalar yürütülmektedir ve ECA FD-WG'den de üyeler talep edilmiştir. ECA adına destek veren üyeler; Bert Bonke, Jean-Felix Barral, Julian Malacan, Tim van Rooij'dir.

AirFrance AF447 ve Malezya MH370 (düşen ve bulunamayan 777 uçağı) kazalarından sonra EASA tarafından, uçuş verilerinin gerçek zamanlı olarak (kablosuz şekilde) yere aktarılması teknolojisinin araştırılması konusu açılmıştır. İhale 2020 yılında “Collins Aerospace” firmasına verilmiştir. Collins çalışmalara başlamıştır ve 2021 yılında bir dizi çalıştaylar ve doküman incelemeleri yapılacaktır. Bu bağlamda; özellikle distress belirten uçakların durumunu görüp yardım edebilmek için uçuş verilerinin gerçek zamanlı olarak yere aktarılması amacı mevcuttur. IFALPA data güvenliği sağlanmadan buna karşı durduğunu belirtmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Toplantı esnasında kullanılan sunumların linkleri aşağıdaki Ek'ler bölümünde verilmiştir. Daha önceki raporumda da belirttiğim EUROCAE oluşumuna katılım konusunu özellikle önemsemekteyim. ECA'dan bağımsız katılım olabiliyorsa, özellikle TALPA olarak da katılım sağlamamız gerektiğini düşünmekteyim. Bu oluşuma gönüllü katılım sağlanmaktadır. Çalışan gönüllü personelin deneyimli teknik eleman olmasından ziyade, konuyu öğrenmeye hevesli olması beklenmektedir. Bu bağlamda, Türkiye'den de gönüllüler katılıp, havacılık teknolojisi ile ilgili teknik uzman yetiştirilebilme imkanı vardır. Daha detaylı bilgiler <https://eurocae.net/> sitesinden edinilebilir.

D4S programı da havacılığın geleceğinde risk değerlendirmelerinde yapay zeka olarak kullanılabilir altyapı sunmaktadır. Bu bağlamda böyle altyapıların ülkemizde de çalışılması çok önemlidir. İleriki yıllarda bu tip yapay zeka emniyet uygulamalarına katılım zorunlu hale gelirse ve milli altyapılar geliştirilmez ise Palantir gibi bu işe önceden başlamış şirketlerin altyapısına mecbur kılınabilir. Örneğin Palantir ile ilgili genel kaygıları ben de diğer kaptanlarla paylaşmaktayım. Veri güvenliği, içinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli konularındandır. Bunun da ilk şartı veriyi ve onu işlemesini, kendi sınırlarımız içinde ve kendi geliştirdiğimiz teknoloji ile yapmaktır. Her ne kadar anlaşmalar ile garanti altına alınmış olsa da, bir veri sızıntısını tespit edebilmek zordur ve ileride ne amaçlarla kullanılabilirliği ön görülemez. Bu bağlamda; D4S muadili çalışmaların bir yandan ülkemizde de çalışmaları başlatılabilirse geleceğe güzel bir yatırım olacaktır. Bu tip konular için, İstanbul Teknik Üniversitesi ile ortak çalışma yürütebilecek bağlantılar mevcuttur.

EKLER

EK-1: [ECA FD WD SUNUMLAR](#)

EK-2: [DATA4SAFETY](#)